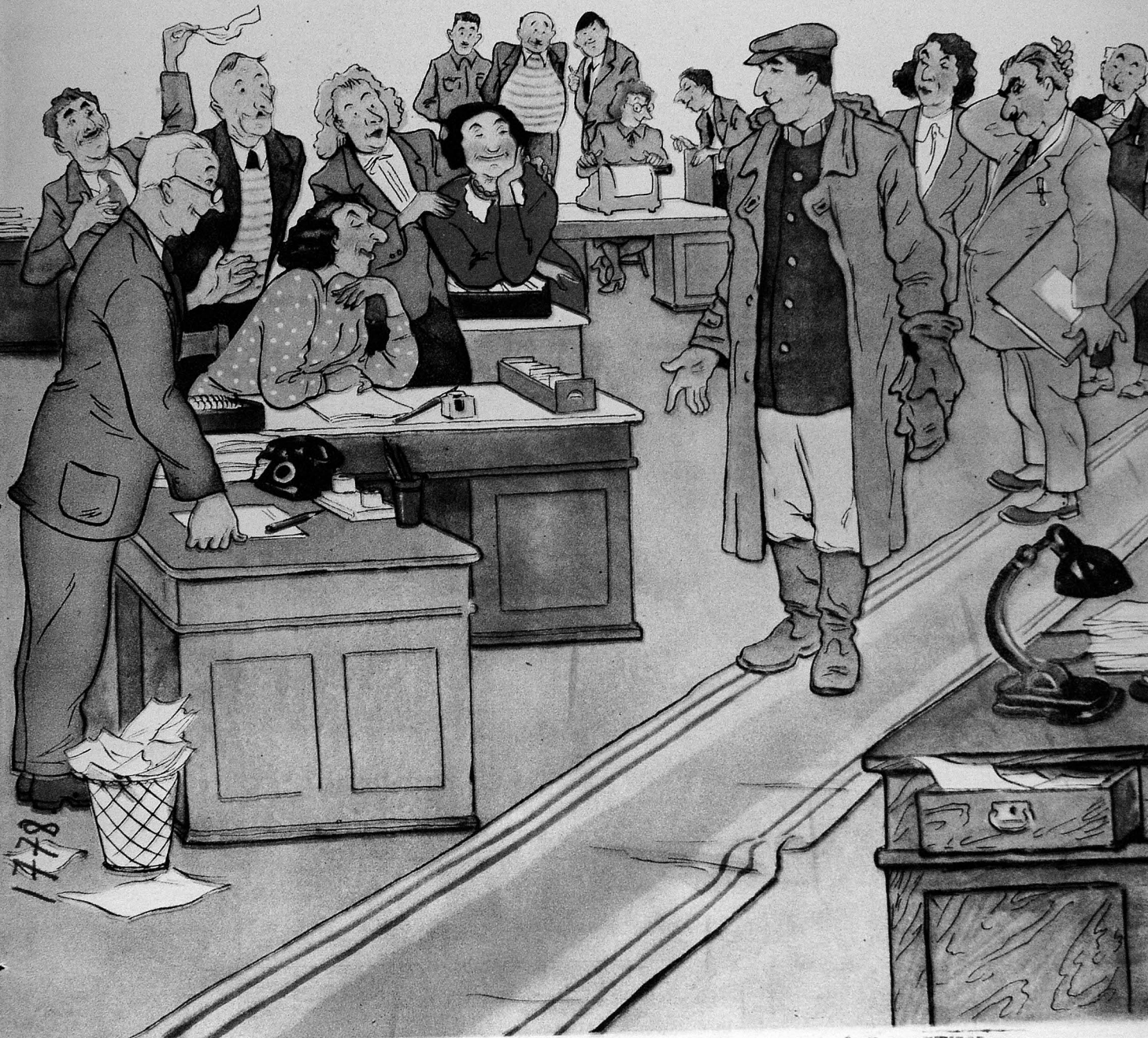

05
K 71

Соң илләрдә нефть мәдәнияте идарәләре янында хейли ярдымчы мөһссисәләр төрәмишдир. Мәсәлән, Молотовнефть мәдәнияте ярдымчы мөһссисәләриндә ишләйәнләрин сайы мәдәндә ишләйәнләрин сайылай үч дәфә артыгыдыр.

1778

— Па'атонан, мән инди билдим ки, бизим һесабымыза гәдәр адам яшайрмыш!

М. Ф. АХУНОВ
Азербайжан Республикасы
Ғауһи Китапханасы
1954. 12.

К И Р П И

Ишлар өз гайдасы илэ кедир

Телеграм чох тәсирли бир дилдә язылмышды, Москва үч ушаг анасынын һайына чагырылды. Телеграмда дейдилриди ки, ананы өз балаларындан рәһмсизчасинә айырыб алты айлыга кәндә көндәрилләр. Москва ананын сәсинә дәрһал сәс верди. ССРИ Сәһийә Назирлийн иши ериндә йохламаг вә телеграмын мұәллифи һәким Хәдичә Абдуллаева кәмәк этмәйи Бақыда олан нұмайәндәсинә тапшырды.

Назирлийн нұмайәндәси:
— Сиз нә һагла ананы өз кичик балаларындан айырырсыныз?—дейә, республика Сәһийә Назирлийнин кадр идарәси ишчиләриндән тәәччүблә сорушду.—Мәкәр Бақыда кәндә көндәрилмәк үчүн башга һәким йохдур?

— Нечә йохдур, дөрд йүз нәфәрә гәдәр вәтәнпәрвәр һәким, тибб бачысы вә башга тибб ишчиси колхозларда, совхозларда, машин-трактор станцияларында ишләмәк үчүн кетмишдир,—дейә, кадр идарәси ишчиләри чаваб вердиләр.—Анчаг кәндә даһа чох тибб ишчиси ләзимдыр, хүсусилә Абдуллаева кими тәчрүбәли һәкимләрин кәндә бөйүк кәмәйи дейә биләр.

Назирлийн нұмайәндәси биринчи ушаг поликлиникасы һәкими Хәдичә Абдуллаеваны тәрәп оунла таныш олду вә:

— Сизин көрпәләр һардадыр?—дейә анадан ушагларынын ерини сорушду.

— Ушаглардан анчаг бири эвдәдир?—дейә Абдуллаева айнанын габагында дуруб сагалыны гырхан чаван оғланы көстәрди.—Оғул-бала, кәл таныш ол!

— Мәмнунийәтлә, һүгүл факултәсинин тәләбәси Абдуллаев!—дейә оғлан еткин киши сәсилә чаваб верәрәк, өз иши илэ мөшгүл олду.

— Бәлкә сиз бизи көрпәләринизлә таныш эдәсиниз?—дейә, Назирлийн нұмайәндәси тәкид этди.—Йохса һәлә онлар ушаг багчасындан гайытмайбылар?..

— Билрисинызи, бу оғлан ушагларын ортанчысыдыр, 1925-чи илдә доғулмушдур. Бөйүк оғлдумун отуз бир яшы, кичик оғлдумун ийрми едди яшы вар. Бөйүк оғлан чохландыр Бақыда һәким ишләри, кичийи исә Москва вилайәтиндәдир. Көзүм һәмишә үстләриндәдир, мәнсиз кечинә билмәзләр—дейә, “көрпәләрин” анасы күлүмсәди.

Хәдичә Абдуллаеванын вичдансызча язылмыш телеграмынын онун вичданына һәвалә эдәрәк, охучуларла бир ердә Бақы шәһәр сәһийә шө'бәсинин гәбул отагына дахил олуб, орадакы вәзийәти көздән кечирәк. Сәһийә шө'бәсинин мүддир Мәммәдов йоллаш, гәбул үчүн нөвбәйә язылмыш һәкимләрин арасындан кечәрәк кабинетино тәрәф кедир. Ериндә отура-отурмаз телефонун зәнки эшидиллр.

Мәммәдов дәстәйи көтүрүр. Телефонда Азәрбайжан ССР Сәһийә Назирлийнин кадр шө'бәси мүддир Халыгзадә йоллашын сәси эшидиллр:

— Саламәлейкүм, доктор Мәммәдов, кеф-һал?!
— Әлейкүссалам, чох сағ олун. Анчаг, бу һәкимләрә иш тапа билмирәм. Учота алынан һәкимләрин сайы 180-а чатыбдыр. Билмирәм онлара һарада иш тапым? Шәһәрдә бүтүн ерләр тутулуб.

— Әһ, сизә нә вар, сиз адамлары ерләшдирмәкдә устасыныз, кимә, һарада ер тапмаг ләзим кәлдийини өзүнүз яхшы зарафатла чаваб верир.—Дәрд мәнним дәрдимдир, районлар мәндән һәким истәйирләр, кәндәрә билмирәм. Район хәстәхана вә поликлиникаларында үч йүз әлли һәким вә мин нәфәр орта тибб ишчиси ери бошдур. Бизә чәрраһлар, терапевтләр, мамалар, тибб бачылары ләзимдыр.

— Мән, бизә вердийиниз һәкимләри мәмнунийәтлә өзүңүзә гайтара биләрәм...

— Әһ, онлар района кәдән олсайдылар, даһа сизә нә

үчүн көндәрилдик,—дейә Халыгзадә онун сөзүнү кәсир.—Истәйирәм һәлә бир ийрми нәфәр дә көндәрим сизин ихтиярлыныза, бир тәһәр онлары да йола верәрсиниз.

— Ай әзизим, өзүнүз бююрсунуз ки, республика районларына һәкимләр, тибб бачылары, мамалар ләзимдыр, мұтәхәссисләр тәләб олунур.

— Дүздүр, мұтәхәссисләр тәләб олунур, анчаг кетмәйәндәрин чоху ишдә йох, өзләринә вәситәчи тапмагда, чүрбәчүр арайышлар дүзәлтмәкдә мұтәхәссисдилрәр,—дейә Халыгзадә телефон дәстәйини еринә гоюр.

Иш вахты сәһийә шө'бәсинин отагларында адам гарышга кими гайнайыр. Онларча адам бурада һәфтәләр, айлар, һәтта илләр мұддәтиндә кәһнә бир дост кими көрүшүб саламлашыр, бир-биринин кефини сорушур, һәятларында баш верән ениликләрдән данышырлар. Охучулар күман этмәсинләр ки, бу адамлар бир-бири илэ клиникаларда хәстәханаларда, әлми-тәдгигат лабораторияларында таныш олублар. Йох, онлары шәһәрдә, өзү дә шәһәрин лап мәркәзиндә, мәсәлән, буларын вә я Карл Маркс мейданынын янында иш ери тапмаг арзусу бирләшдирмишдир. Бунларын чоху һәр бир шәртә, һәр бир мааша разыдыр. һәтта ырыммаашла, лап маашсынләр да ишләмәкдән боюн га-чырмырлар, тәки кәндә кетмәсинләр!

Сәһийә шө'бәсинин гәбул отагында отуранлардан ча-ван һәким Сәадәт Ағамирова, янындакы орта яшлы кишиә шикәйтләнир:

— Биабырчылыгдыр, лап әвимин янындакы поликлиниканы гоюб мәни көндәрилләр. дүнянын гуртаран еринә—Мәрдәкана, күндә ики дәфә кәрәк электричкада йчрғаланам.

Она гулағ асан һәким И. Мурадов даһа яныглы бир сәс-лә чаваб верир:

— Мән шәһәрин лап мәркәзиндә яшайырам, мәни көтү-рүб көндәрилләр Артйом районуна. Дейирәм, өлдү вар, дөндү йохдур, шәһәрдән бир адым кәнара кетмәрәм.

Чохдан бәри гәбул отагында илшиби галанлардан бири Борис Борисович Липоветскидир. О, тез-тез бурая кәлиб отуравр, бир аз динчәләр вә папироз чәкиб гайыдар эвләринә. Илин әввәлиндә Борис Борисовичин күнүллү сүрәтләр кәндә кәдәчәйи хәбәри яһылды. Бир аз сонра о, Ярдмылы районуна кетмәк үчүн эзәмийә вәрәги алыб назирлийн бинасындан байыра чыхды.. вә трамвая әйләшиб эвинә кәлди. Борис Борисович алты ай Бақыда, эвиндә отурағар вахтын кечмәсини көзләди. Вахт бәтәндән сонра бирбаш назирлийә кәлиб өз кәһнә еринә көндәрилмәсини тәләб этди. Назирин мұваини Вәкилов йоллаш Липоветскинин чох мейрибан гарышылады—вә өз еринә тәйин олунмаг һаггында әмр вериб оун шәһәр сәһийә шө'бәсинин ихтиярлына кәндәрдди, һәтта Липоветски “мәчбури проғул” үчүн ийрми күнүлүк әмәк һаггы да алыб, гоуду чыбна.

Гәбул отагында лөвбәр саланларын һәр биринин өз “дәрд”и вар. Чәрраһ А. Ваһабов Балახанын көндәрилләр, терапевт В. Пронини Астарая тәйин эдилбәр, мама вә тибб бачылары А. Худазарова, Ф. Әлнева, А. Бабаеваны да районлара йола салмаг истәйирләр. Анчаг онлары һеч бири Бақыдан чыхмаг истәмәри. Бәлкә бу адамларын чийинләриндә бөйүк айла йүкү вар вә я онлар хәстәдилрәр? Йох, бунларын үзәриндә айла йүкү йохдур, һамысы да сағлам адамлардыр. Анчаг онлар сәһийә шө'бәсинин түстү илэ долу гәбул отагыны районларын тәмиз һавасындан үстүн тутурлар.

Дәрд илдән бәри сәһийә шө'бәсиндә гәбул үчүн нөвбәйә дуранларын сияһысында ушаг һәкими Элла Дадашянын адына тез-тез раст кәлмәк олар. Дадашян 1950-чи илдә институту гуртарандан сонра, һеч бир ушагын зүкәмыны да мұәлицә этмәммишдир. Дадашян Белорусия тәйин олунду-ғу һалда орада кетмишдир, инди Азәрбайжан районларына да кетмәкдән бәжи гачырар.

Шәһәр сәһийә шө'бәсинин мүддир:

— Доктор Дадашян, нә үчүн һәр һәфтә бурая кәлиб эйни шейи тәләб эдирсиниз?—дейә әсәби һалда сорушур.—Сиз бирчә районлара кәдән вәтәнпәрвәр һәкимләрдән алды-ғымыз мәктублары охусайдыныз! Онлар кәндә ишләдикләрү мұддәтдә нә гәдәр марағлы шәйләр өйрәнибләр! Нә гәдәр адамы мұәлицә эдиб ағға галдырылар, кәндә сиз чох бөйүк һөрмәтлә гаршыларлар.

— Сиз мәни тәблиғ этмәйин,—дейә Дадашян мүддирин сөзүнү кәсир.—Мән асфалтсыз, газсыз, театрсыз кечинә билмәрәм. Мән шәһәрдә бөйүмүшәм.

Телефон зәнки онларын сөбтәйини ырымчыг кәсир.
— Саламәлейкүм, доктор Мәммәдов! Данышан Халыгзадәдир, назирликдән, кеф-һал?..

— Сағ олун, чох сағ олун. һәкимләри, шәфғәт бачыларыны вә мамалары учота алырғ. Билмирәм онлары һарада ерләшдирим.

— Гәрибә адасыныз, бирчә Учар районунда сизин бекарлардан ийрми нәфәринә ер тапылар. Учара чәрраһ, терапевт, хүсусилә мама ләзимдыр.

— Яхшы да, биздәкиләрдән көтүрүб көндәрин.

— Нә дейирсиниз, чаным, хүсусу тапшырғылара кәрә мән һәлә бир ийрми нәфәр дә сизин ихтиярлыныза көндәрмәк истәйирәм. Кәндян һавасы онлара дүшүр. Арайышлары вар, һөрмәтли адамлар да онларын бәрәсиндә тәвәгә эдилрәр. Сизә мұвәфғәгийәтләр арзу эдирәм.—Халыгзадә дәстәйи еринә гоюр.

Ишлар өз гайдасылэ кедир.

Әвәз САДЫГ

ЧЭФЭР ЧАББАРЛЫ: — Игтисадийтда ингилаб, һәятда ингилаб, мәишәтдә ингилаб, инсан шүүрунда ингилаб...

(,ФИРУЗ)

1932-чи илдә Азәрбајҹанда „Күләкән“ адлы ени сатира журналы чыхарылмасына тәшәббус олунмушду. О заман Чэфэр Чаббарлы республикамызда белә бир журналын чыхмасына чалышараг беш фел'етон язмышды. Биз һәммин фел'етонлардан икисини ихтисарла дәрч эдирик.

ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ ВӘ АТБАЛАХАНЫМ

АТБАЛАХАНЫМ — Хош көрдүк, Күллү бачы!
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Хош күнүн олсун, ай Балаханым хала!
 Нечәсэн, ушаглар нечәдир? Гайынанан, гайнын!
 АТБАЛАХАНЫМ — Әй, чәһәннәм олсун һамы, бу саат овгатым тәлхдир, бәрк теләсирәм.
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Һара белә?
 АТБАЛАХАНЫМ — Шикайәтә кедирәм.
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Кимин элиндән?
 АТБАЛАХАНЫМ — Баксоветин элиндән.
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Кимә шикайәт едәчәксән?
 АТБАЛАХАНЫМ — Икинчи района.
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Нә олуб ки?
 АТБАЛАХАНЫМ — Нә олачаг, гушбаз десән мәнәлләмиздә, бүтүн дамымыз дәлик-дешикдир, гәссаб десән мәнәлләмиздә, дава десән мәнәлләмиздә, күчәләрдән кечмәк олмур, милис йох, район йох, кооператив йох, йол йох, мән билмәк истәйирәм ки, бу юхары мәнәллә, даглыг һиссәси, хараба да, бу шәһәрдән һесаб олунур, я айрыча бир кәнддир? Йох, мән кәрәк кедим, Бакы Советинин элиндән икинчи района шикайәтә. Истәйирсән сән дә кедәк.
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Мәним ахы әлимдә сатыл, бохча вар. Үзләрдән ираг, һамама кедирәм, кәлсәнә сабаһ кедәк, мәним һәлә өзүмүн дә шикайәтим вар.
 АТБАЛАХАНЫМ — Сәнин нә шикайәтин вар?
 ТЕЛЕГРАФКУЛЛУ — Мән әримдән шикайәт едәчәйәм. Ай гыз, белә дә иш олар? Мәни товланды ки, кедәк ЗАГС-а бошанаг, молла ки, кәбин кәсиб, даһа ЗАГС нәйә лазымдыр. Бир арвад алым, өвләдим олсун, ушагы верим сәнә, сонра бошайым, инди үч илдир бир мән молла илә, бири ЗАГС илә, үч-дүрдү дә һәлә-белә хәрчи намә'лум... Дейирәм я мәни адам кими сахласын, я да талағымы версин ки, кедим өзүмә бир пешә тапым.
 АТБАЛАХАНЫМ — Яхшы, онда мән дә бу күн кетмәрәм. Сән кет һамама, мән дә бир кедим, истихарә әләтдирим, яхшы кәлсә сабаһ бир ердә кедәк.

БИР ГРУП КООПЕРАТИВ ИШЧИСИНДӘН ӘРЗҖАЛ

Йолдаш Күләкән, дәрдинизи демәйә бир ер тапа билмәднйимиз үчүн, сизә мурәниәт эдирик. Бизи чох инчидирләр, бизим үчүн ишләмәк шәраити яратмырлар, өзү дә күндә бир һогга чыхарырлар. Каһ дейирләр кооператив малы, әл малыдыр, әл малына бичлик кәләнләрә ағыр чәза вериләчәк. Буну эшитдик, демәк кооператив идарәсини алдатмаг олмаз. Нә әйби, айры мәнбә тапарыг. Идарәни алдатмарыг, мүштәрини алдадарыг. Анчаг сабаһысы көрүрсән, бир тәзә һогга чыхды: «Мүштәриләри алдатмаг илә амансыз мүбаризә!».

Чаным, белә дә иш олар, ону алдатма, буну алдатма, бәс нейлиәк? Мән марожинни һәр мүштәрнйә үч гашыг аз верирәм, сәнә нә борч, йох а, сорушурам бундан сәнә нә вар? Мән печенийнин, гәнди аз чәкирәм, сәнә нә вар? Сән идарәсан, отур өз ериндә, ағыр отур, батман кәл. Йохса кәл, япыш мәним хыртдәйимдән нә вар, малын яхшысыны һоһумларын васитәсилә Губа мейданына кәндәриб, харабыны мүштәриләрә нә үчүн сатырсан? Чаным, һәр шейин бир гайдасы вар, ахы мүштәри дә вар, мүштәри дә. Кәндчи гардаш либертинин, драп палтонун гәдрини нә билдир? Мин илдир, гәдәк кейир, инди дә гой кейсин, атан дейил, гардашын дейил, һәр шейин бир хиридары вар. Һәр адамын бир танышы вар, әлә адам вар ки, она малы застолка үстүндән верәрсән, әләси дә вар ки, застолка алтындан. Һаллы-һалына көрә. Биз өзүмүз аллаһа шүкүр, ушаг дейилик ки, гырх илдир бу зәһримар сәнәтдә чан чүрүдүрүк. Мән кәндлинин вә я ишчинин бир чәрәк безини әксик верирәм, бундан ки, идарәйә зәрәр тохунмур. Онсуз да бу әлимлә алырам, о бири әлимлә верирәм, сәһәр бир дәллал васитәсилә йүз адама мин аршын маһуд бураһырам. Ахшам пиванойда һамысыны битдән-сиркәйә гәдәр тәһвил верирәм. Она көрә дә биз хәһиш эдирик ки, сиз бу мәсәләни явашдан, ләзыми еринә етирасиниз ки, бизни сыхмасынлар. Мүштәри бизим, биз мүштәринин, өзүмүз биләрик, яхшы верәрик нә яхшы, яман верәрик нә яхшы, малдыр бураһырлар мәнә, өзүм биләрәм, киминә манласы верәрәм, киминә дузлу хыяр. Киминә үч чәрәк верәрәм, киминә бир метр. О мәним өз сәлигәмдән асылдыдыр, мәним ишимә гатышмасынлар.

Кәмал әтирамла
 Бир груп кооператив ишчинин адындан: ҺӘСӘНӘЛИ „САНЧАГ“

Мәдәт сәһәр

Рәссам И.с. ТЕРНАВСКИ

— Көрдүм ки, иш шулугдур, мән явашчадан сүрүшгүлүя дәм вердим, нә ләзым ахы, насыб адамам, вурдулар башымы партлатдылар, әһл-әялими ким сахляячадыр?!

(„ДӨНҮШ“)

Сән ирк аврады чандан эләмсэн, үчүнү дә көбин алтында сахламысан, она көрә дә арвад сөзү данышанда, юхуна илан-гурбага кирир.

(„АЛМАС“)

Сәнин һеч әдәбиятдан хәбәрин йохдур ки? Индики шеирләрдә һеч көкүндән гафиялә омур.

(„ДӨНҮШ“)

Һеч кәс бизи өз стажы илә горхутмасын.

(„ДӨНҮШ“)

Дөйүшмөкдән гой, кәлләси лахлаяилар горхсулар.

(„ДӨНҮШ“)

„Әкәр драматург тамашачыны ирадәсине табе әдәрәк ону күлдүрмүр, я ағлатырса, о, драматург дейилдир. Белә язчы ва я драматург мүнәсиб ишләри илә ва я инчәсэнәтдән канар дикәр шейләрдә мәшгул олса, даһа яхшы иш көрмүш олар“.

(„ЕНИ МӘЗМУН ЕНИ ФОРМА ТӘЛӘБ ЭДИР“)

„Тәнгидчиләримиздән бәзиләри бу сон вахтлара гәдәр „сөвкит“ сөзүнү эшитмәк белә истәмирләр“.

„Нечә гәһрәмандыр ки, гадыны севир?“.

(„ЕНИ МӘЗМУН ЕНИ ФОРМА ТӘЛӘБ ЭДИР“)

ШӘРИФ

... Буну да бах, тәзә үсулла язмышам.

Һей
Һей
Далгалы дәннәләрән
Кениш дүзләрдән
Дүзләрдән
Ашан севда улдузу
Ишыгандырдын бизи,
Бизи,
Бизи,
Янымда отуран
Севдалы тар чалан
Көзәл гизы, ишыгандырдын
Кечәнин гаранлыгы илә.
Әй севдалы улдулардан
Бирәр-бирәр учуб кәлан,
Ишыглар.

АЛМАС

Даян, даян, нечә йә'ни ишыгандырдын, кечәнин гаранлыгы илә? Кечәнин гаранлыгы илә адам ишыгланмаз ки?

ШӘРИФ

Йох да, бунун үсулу беләдир.

АЛМАС

Йә'ни көрәкмәз ки, бир мәнәсы да олсун?

ШӘРИФ

На гәдәр мәнәсы олмаса, әлә яхшыдыр. Дейәрләр дәриндир. Гаһда беләдир.

(„АЛМАС“)

ДИЛБӘР

Айда ики чүт чәкмә, ики дәст палтар алаңда, яннки күндә үч-дөрд манат фәйтәна верәндә өзүнү итирир. Әлә бил мән дә онун үчүн чит-алача кейәчәкдим. чүнки өзү бу шейләри көрмәмишдир.

(„СЕВИЛ“)

Сәнә, мәнә нә шәрият?

(„СЕВИЛ“)

Рәссам НӘЧӘФҮЛҮ

— Бу сырғалар, бу голбаглар, бу пудралар, бу памадалар, сүрмәләр, сач буранлар, бунлар, бунлар нә үчүндүр?

(„ДӨНҮШ“)

АРИФ НИКМӘТ

Йолдашлар, бу һеч кизил мәсәлә дейил ки, бизим режиссорларымыздын экспозициясы әстликләсизинә дүз кәлмир... Кәрәк спецификасыя рола хырдәдә экспозицияны элә гурасан ки, әсл субстрат арыя чыксын ва супердипнасыя айрылсын, ондан сонра да кәләр сәитряжести актйора ва сәитривимания, о ки, гады сүпрәмәтизмә...

САПАН

Йолдаш Ариф Никмәт, олар ки, зәһмәт чәкиб, о экспозицияны бир аз хырдаләйсиниз...

АРИФ НИКМӘТ

Экспозиция, йә'ни экспозиция... Бурада чәтин бир шей йохдур ки, әкс йә'ни, экспорт... харичә, позиция да фронт, экспозиция йә'ни харичә фронт...

САПАН

Йолдаш Хәсәмәммәд... Зәһмәт чәк о сүпрәмәтизмә дә сон хырдалә, биз дә баша дүшәк.

ХӨСМӘММӘД

Һәлә бу баш-гуяагга артистийә кәлминиз, данышанда да һеч кәси бәһәнимирсиниз... Суп йә'ни бозбаш, ремагизма да йә'ни ел дүшмәк, адамын омбасына ел дүшмүр?

(„ДӨНҮШ“)

КҮЛСАБАН

Һәр һалда репертуар бу күнүн истәдийин әсәрләрдә долдурулмадылар ва хусусән арыш үчүн ени гүвәли бир әсәр язылмалыдыр.

МИРЗЭЧАМАЛ

Билирсән Күлсабан ханым! Ени әсәр ләзымдыр, аңаг бачаран вар, язмыр. бачармаян да языр, бир шей чыкмыр... Нә керойи мә'лумдур, нә дә любовники.

(„ДӨНҮШ“)

Рәссам З. КӘРИМБӘЙЛИ

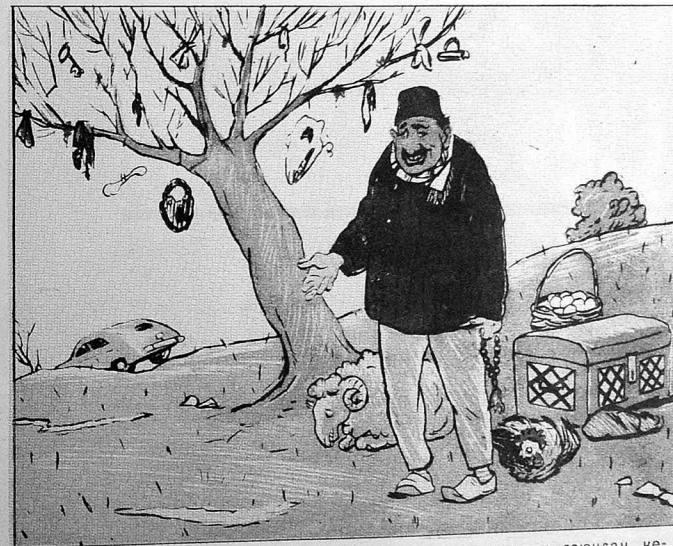

— һәр бинанын бир устасы вар, я йохдур?

(„АЛМАС“)

СОЙДУ-СОЙДУ ПИРИНДӘ

Рәссам НӘЧӘФҮЛҮ
Районларыи бә'исинизә фирилдәгчиләр ағача, даһа пир азы ирәрәк ағачлары вләзмирләр.

— Яхшысы будур, сиз нәзир кәтирин. тоюгдан, чүчәдән, гоюндан, кәчидән, ким нә бачарырса, нә гәдәр бачарырса, нә гәдәр чох бачарырса...

(„ОД КӘЛИНИ“)

Рәссам И.с. АХУНДОВ

— Шәһәрдән комиссия нәлиб.
— Бәс һарададырлар?
— Жетдиләр бизә.

(„АЛМАС“)

ӨКҮЭ ВЭ ШЭФЭГ

(ТЭМСИЛ)

Бир дэфэ гэфлэтэн зорба бир өкүз
Ахшам шэфэгини ноһурда көрдү.
„Мән ону яхшыча буйнузларам тез!“
— Дейэ һирсләнэрэк һөкмүнү верди.
Өзүнү сүр'әтлә ноһура атды,
Бир гырпымда суюн дибинэ батды.

Бурда нэ мә'на вар?

Ачыг дейирәм—

Буну ондан өтрү мән сөйлэйирәм:
Гызыл шэфэг үстә һеч вахт, һеч заман
Гой вәрдиш этмәсин чуммаға һейван!

ТАДЕУШ ПОЛЯНОВСКИ

Тәрчүмә эдәнн Ш. АББАСОВ

ГОНАГПӨРӨСТЛИК

Кәдәбәй район ичраййә комитәсинин сәдри Рәсулов йолдаш район мэдәнийәт эвини кәзәндә, бурадакы ярашыглы күзкүйә көзү саташды. О, өз-өзүнә деди: „Әчәб яхшы күзкүдүр. Лап гонаг табагына чыхармалы шейдир. Амма мәркәздән кәлән гонагларын чоһу мэдәнийәт эвиндә олмур, мейманханада исә олур, бу ишә бир тәдбир төкмәк лазымдыр“. Ики күндән сонра РИК ичласында белә бир гәрар гәбул эдилди:

„Кәдәбәй район зәһмәткеш депутатлары Советинин ичраййә комитәси гәрара алыр:

Кәдәбәй район мэдәнийәт эвинин балансында олан күзкүдән истифадә эдилмәдийнә көрә, әвәзсиз олараг, Кәдәбәй мейманханасына верилсин.

Кәдәбәй РИК сәдри РӘСУЛОВ

Кәдәбәй РИК катиби ҺӘСӘНОВ“

Инди ким дейә биләр ки, Рәсулов йолдаш гонагпәрәст дейил?!

ЖӨЗБАГЛЫЧА

Мәним бир достум вар, өмрүндә сиркә кетмәз. Дүнән онунла сәһбат эдирәм, сорушурам дост, көзбагылача көрмүсәнми? Дейир, нечә йә'ни көзбагылача? Дейирәм ки, сиркдә бир нәфәр чаван оглан чыхыш элэйир, бир дә көрүрсән ки, элиндә бир дәнә резин кос тутуб бизә көстәрир. Дейир бу нәдир? Биз дә чаваб веририк ки, косдур. Бирдән „һоп“ элэйир, кос элиндән йоха чыхыр, адам мәэтгәл галыр.

— Сонра?

— Сонра да „һоп“ элэйир, енә дә элиндә пейда олур.

— Көзбагылача буна дейирсән? — дейә достум мәнә күлүр.— Дейирәм:— Әлбәттә, бәс көзбагылача дейил, нәдир? Дейир:— Ай языг! Гарякин районундакы Сейидәлмәдли кәндиндә ферма мүдири вар, адына да Ханчан дейирләр, әсл көзбагылача одур. 1951-чи илдә ферманын 27 мин манатлыг мал-гарасына бирчә дэфә „һоп“ демәклә йоха чыхарды, инди дә тапылмыр.

— Әши, бу бойда зарафат олмаз, бәс мәһкәмә буна нә дейир?

— Нә дейәчәк, мәһкәмә гәрар чыхарды ки, пул Ханчандан тутулуб колхозун чари һесабына кечирилсин. Көзүнә дөндүйүм мәһкәмә ичрачысы көзбагылача көмәк эдиб, она бир дәнә „мүфлис“ акты бағлады ки, куя Ханчанын әмлакы олмадыгандан 27 мин манат онун гара көзләринә гурбан эдилсин.

— Бах, бу доғрудан да көзбагылачадыр.

— Әһ, бу һәлә нәдир, һәмин колхозда элә көзбагылачалар олуб ки, 1951-чи илдә колхозун 33 473 манат пулуну, 13 баш атыны, 22 баш гарамалыны, 717 баш гоюн вә кечисини, бир хейли тахылыны, ягыны бирчә дэфә „һоп“ демәклә элә йоха чыхарылар ки, инди дә тапа билмирләр.

— Бу көзбагылачалар енә дә чыхыш эдирләр?

— Әлбәттә эдирләр, һәмин ферма мүдири Ханчан бу яхынларда колхозун 4 баш инәйини вә 450 литр сүдүнү „һоп“ элэйиб.

— Йоха чыхыб?

— Бәли.

— Сорушан олмайыб ки, бәс нийә йоха чыхыб?

— Сорушан олуб, о да чаваб вериб ки, һамысынын актлары вар. Сахта да олса документ дүзәлтмишик.

— Бәс 450 литр сүд нечә олуб?

— Ону да дейир акт бағлайыб итә вермишнк.

— Бәс акта ким гол чакыб?

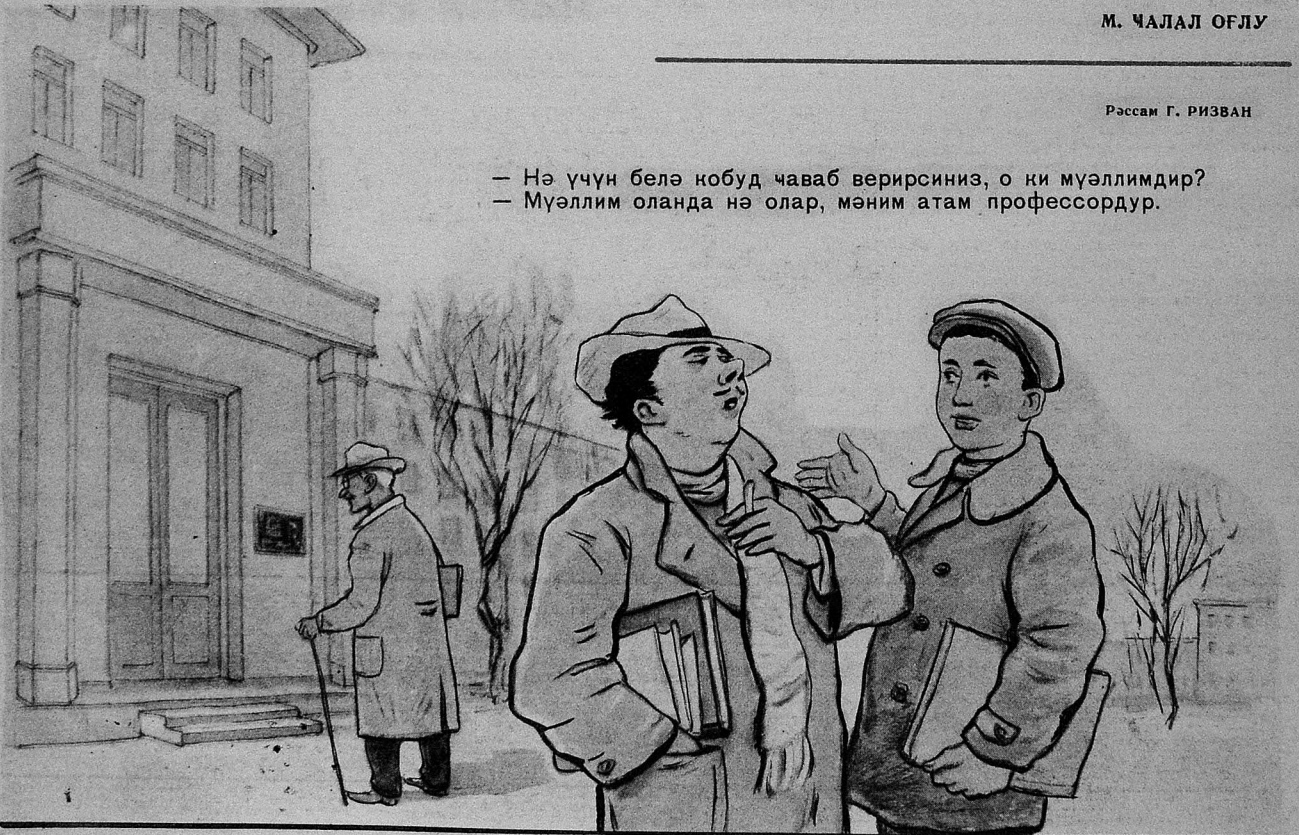
— Игләрин әвәзиндән өзү. Дейир инанмырсыныз, кедин сорушун. Дилсиз-ағызсыз һейванлар сизә ялан демәйәчәкләр ки!

— Аферин белә көзбагылачалара, һеч сиркдәкиләр дә онлара чата билмәзләр...

М. ЧАЛАЛ ОГЛУ

Рәссам Г. РИЗВАН

— Нә үчүн белә кобуд чаваб верирсиниз, о ки мүәллимдир?
— Мүәллим оlanda нә олар, мәним атам профессордур.

АҒЧАБӘДИДӘН МӘКТУБ

Әзиз әмоғлу! Салам-дуадан сонра ызыб билдирерәм ки, кәлиб чыхмышам Ағчабәдийә, амма нә тәһәр кәлдийими, нәләр чәкдийими бир мән билирәм, бир дә мәни кәтирән шофер. Асфалт йолдан Ағчабәдийә тәрәф дәнәндә дедим:

— Йолдаш шофер, машины колхозун әкин саһәсинә нийә салырсан! Шумда машин кетмәз ахы!

Шофер күлүб чаваб верди:

— Бура әкин саһәси дейил, Ағчабәди йолдур. Чәми еддир сәккиз километрди. Бурачыгазы асфалт эләмирләр ки, шоферләрдин дә чаны динчәлсин, машинлар да ишдән дүшмәсин.

Машин палчыга батыб о ян-бу яна сүрүшдүкчә, шофер дейинир вә йол идарәсинин адресинә чүрбә-чүр гәлиз сөзләр дейирди... Район мәркәзинин кирәчәйиндәки көрпүнүн үстүнә чатанда, машин бәрк сикләлән даянды. Дал тәкәрләр көрпүнүн сыныг тахталарынын арасына дүшдүпүнә көрә, шофер газы нә гәдәр артырдыса, машин ирәли кетмәди. О, мәнә тәрәф дөнүб деди:

— Бура... Гамыш көрпүсү дейәрләр, дүз үч илдир ки, бурдан кечәндә вәсийәтимизи эдирик.

— Нә әчәб көрпүнү тәмир эләтдирикми?

Шофер башыны булайыб:

— Ағчабәдидә тәмир сөзүнүн үстүндән гәләм чәкибләр,— деди.— Әвләр учур, сәкиләр сөкүлүр, бағларын мәнәччәлрәри гопур, тәмир әтмәйи һеч кәс хәялына да кәтирмир.

— Бары тәзәләрини тикирләрми?

— О барәдә яхшыыг. Тикинти ишләриндә бөйүк азадлыг вар. Кимин кефи һарада истәйир орада әв тикир, бағ салыр, һасар чәкир, плана-филана фикир верән йохдур.

Шоферлә олан сөһбәтимиз узун чәкмәди. О, машины палчыгдан чыхармаг үчүн яхындакы кандлан кәл кәтирмәйә кетди. Мән дә пияда дүшдүм йола... Нә исә, сабаһы күн район мәркәзини кәзмәйә башладым. Бурада чохлу чайхана, дөлләкхана, емәкхана, ичмәкхана вар ки, сүбһ тездән кечә ярысына гәдәр ишләйрләр. Амма бир китабхана вар, күнортдан сонра ачылыр, һава гаралан кими бағланыр, бирчә мэдәнийәт эви вар ки, орада нә тамаша олур, нә лексия, нә дә концерт... Мэдәнийәт эвинин мүдир Гасымовдан бунун сәбәбини сорушанда о, белә чаваб верди:

— Күндүзләр чамаат ишдә олур, она көрә буралара кәлмирләр. Ахшамлар да ки, ишыгымыз олмур.

— Бәс райондакы электрик станциялары сизә ишыг вермир?

— Районун әсәс электрик станциясы көһнә ун дәйирманьдыр. Ишыг верәндә ун үйүдә билмир, ун үйүдәндә ишыг верә билмир. Коммунал-Тәсәррүфаты Назирлийи бу яхында района бир дизел көндәришди, һәләлик о галыб дүзүн ортасында, башына бир өртүк дә салыблар. Амма ишә салан йохдур.

Гасымовун бу аһ-зарындан сонра мэдәнийәт эвинин айларла инсан аягы дөймәйән залыны, сәһнәсини кәздим. Силләри ғырылмыш тар, каманчалара бахыб бәди оэфәалийәт дәрнәкләринин фәалийәтиндән хәбәрдар олдум.

Орадан гайыданда үстүндә „һамам“ сөзү язылмыш бөйүк бир бинанын гапысындакы пас атмыш ғыфыла, сыныг пәнчәрәләрә баханда тәәччүбүм артды. Бир нәфәрдән сорушдум:

— Бура нә вахтдан ишләмир?

— Мән бу района бир илдир кәлмишәм вә кәләндә дә бураны белә көрмүшәм.

— Бәс чамаат һарада чимир?

— Башга һамам олмәдыгына көрә һеч ердә...

Мейманхана гайыданда папирос алмаг үчүн магазинләрә кетмәли олдум... Бирчә дәнә сәлигәли, тәмиз, дләгәтли магазин көрмәдим. Бир сатычыдан хәбәр алдым:

— Бәс бу районда тәзә магазин биһасы тикилмәйиб?

Сатычы бәмәзә киши иди, о мәнә белә чаваб верди:

— Мәним һесабыма көрә 1966-чы илдә тикилиб бәшә чатар.

— Бу гәрибә һесабы һарадан гурашдырмысыныз?

— Чүнки 1952-чи илдә бинәврәси гоюлан раймаг биһасынын диварлары чәми бир метр галхыб, әкәр бинанын һүндүрлүйү беш метр олачарса, ики илдә бир метрдән бу әләр он ил. Ики илдә дә үстүнү өртәрләр, 1966-чы илдә һазыр олар. Мән һәлә тәхминән дәйирәм, бунлар ки, белә башлайыблар, чох да чәкә биләр.

Һамам әһвалаты ганымы гаралтмышды, раймаг әһвалаты да лап парт эләди. Сатычыдан су истәдим, о саат гәфәсәләрән бешә алты чүрә минерал сую кәтириб габагымыза дүздү.

— Су барәдә үзүмүз ағдыр,— деди,— язда, яйда Азәриттифага һа языб хәниш эләдиксә, дилимизи ағзымызда яндырыр, бизә минерал сую көндәриәди. Ғыш айларында исә хәчәләтли балмамаг үчүн районумуза бир вагон минерал сулары көндәрибләр...

Әмоғлу! Минерал суюндан ики стакан ичдимсә дә, үрайимин аңгысы сөнмәди...

Хүләсә ки, бу яхында кәләчәйәм Бақия. Һәләлик худаһафиз.

Сизин МӘММӘД ДАЙЫ

Судал

Сатычыя дөрд манат вериб „Казбек“ истәдим О, „Базарым касадыр бу күнләр яман“ деди. Мән дә „гәлбини сыхма дайы, дүзәләр“ дедим О, вериб „Казбек“ими „эвин авадан“ деди.

Бу сөзүн мәнәсны баша дүшсәм дә, гәсдән Даяныб көзләйирәм... О са унутмуш кими Эшәләнир дахылда... Көзләйирәм енә мән. „Дайымын“ әлләринә зилләйиб көзләрини.

Киши гәсдән юбаныр, артыгы гайтармайыр. Мән динмирәм, һәриф дә һәч үстүнү бурмайыр.

Лә'нәт охуюб мәнә өз үрайиндә мин-мин Әминәм ки, дайы сән дейирсән инди йәгин: „Көрәсән бу чаванын бир тикә ары вармы? Бу гәдәр көзләмәйә мәкәр утанмайырма? Әлли гәлик-һәдир ки?“

Бәс беләйсә сән нийә Вичданыны сатырсаң Бу әлчичә гәйибә?!

Б.ВАҒАБЗАДӘ

КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ

Журналымызын 15-чи нөмрәсиндә дәрч әдилән „Әли ашындан да Вәли ашындан да“ сәрләвһәли фел'етонда Нуха шәһәр ичрайийә комитәсинин сәдри Мағсуд Исрафиловун ганусун һәрәкатләри, шәһәр тәсәррүфаты илә мәшғул олмамасы вә бағларын дағдылмасына йол вермәси тәғид олунурду.

Нуха район ичрайийә комитәсинин сәдри Н. Әбдүлрәхимов йолдаш редакциямыза языр ки, фел'етонда көстәрилән фактлар йохлама заманы тамамилә доғру чыхмышдыр. Һәмин мәгалә шәһәр Советинин сессиясында музакирә әдилмиш вә М. Исрафилов вәзифәсиндән көтүрүлмүшдүр.

Журналымызын 18-чи нөмрәсиндә дәрч әдилән „Шәрти шум-да кәсәк“ сәрләвһәли фел'етонда Бақы шәһәриндәки мәркәзи дәри зәһрәви хәстәликләр диспансери биһасынын дарысгал олмасы вә бурада хәстәләрә гайгы көстәрилмәмәси язылмышды.

Азәрбайжан ССР Сәһийә Назирлийи мүәличә-профилактика идарәсинин рәиси Садыгов йолдаш редакциямыза хәбәр верир ки, фел'етонда көстәрилән фактлар доғрудур, нөгсанларын арадан галдырылмасы үчүн тәдбир көрүлмүш вә диспансери һәр чүр дәрманла вахтында тәчһиз әтмәк Бақы шәһәр сәһийә шө'бәсинә бир вәзифә олараг тапшырылмышдыр.

Бақы шәһәриндә 2 нөмрәли автобазанын ишиндә олан тәсәрүфатсызлыг һаггында алдыгымыз мүхбир мәктубу Азәрбайжан ССР Автомобил Нөглияты вә Шоссе Йоллары Назирлийинә көндәрилишди.

Автомобил Нөглияты вә Шоссе Йоллары Назир Искәндәрәв йәлдәш редакциямыза языр ки, мүхбир мәктубунда көстәрилән фактлар доғрудур, вәзийәт назирлийин коллекциясында музакирә әдиләрәк, базанын рәиси Нуриев, истисмар шө'бәсинин мүдир Тазартуков вә гараж мүдир Мәммәдов вәзифәләриндән көтүрүлмүшләр.

Редактор — Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сүлейман Рүстәм, Сәбит Рәһман Сүлейман Мәдиқов, Кәзим Кәзимзадә, Гулам Мәммәдли, Рза Шәһәләд.

„Коммунист“ гәзетинин нәшри. Редакциянын адреси: Бақы, Коммунист күчәси, 11/13, 4-чү гапы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гийәти: айлыг 3 манат.

ФГ 76201. Сифарыш № 801. Тиражы 40.000. Кағиз форматы 70×105/16. Чапа имзаланмыш 25.XII.54

Азәрбайжан ССР Мәдәнийәт Назирлийинин 26 комиссар адына мәтбәәси. Бақы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

05
К Ү/1

Рәсәм Г. ХАЛЫГОВ

Ноябр айының 15-дә Түркийә милләт мәчлисидә һақим демократ партиясында олан депутатлар илә мухалиф хаг республика партиясында олан депутатлар арасында далашма баш вермишдир.

(Гәзитләрдән)

